

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

МАТЕРІАЛИ

X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту
соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2022

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // X Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 22-23 квітня 2022 р.) 92 с.

Рецензенти:

Попков Василь Васильович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» присвячено 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету Ушинського і вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

«Освіта та соціалізація особистості»

22-23 квітня 2022 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

здійснення глибоких реформ у системі професіоналізації освіти на засадах перманентної філософської гуманітаризації як складової професійної культури молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова В.І., Скловська О.І. Філософія. Змістовий модуль 1. Тема 4. Онтологія. Філософське розуміння світу. Діалектика – загальна теорія розвитку. Навчально-методичний посібник до колоквиумів, семінарів, конференцій, круглих столів, диспутів, дискусій та організації самостійної роботи з вивчення курсу студентами та курсантами всіх форм та напрямків навчання. Кіровоград: ДЛАУ, Кропивницький: ЛА НАУ, 2018. 38 с.

2. Аксьонова В.І. Філософія. Філософія освіти. Становлення професійної комунікативної культури авіафахівців в контексті сучасного філософського дискурсу. Практикум для курсантів, аспірантів усіх форм навчання та спеціальностей. Навчально-методичний посібник. Ч. 2. Кіровоград: КЛА НАУ, 2014. 112 с.

3. Аксьонова В.І., Скловський І.З.). Філософія. Підручник /за ред. доктора філософських наук, професора Є.Р. Борінштейна. Розділ III Філософські досягнення людства; 3.5. Філософія громадянського суспільства. Одеса: Університет Ушинського, 2021. С. 186-218.

4. Атаманюк З.М. Соціально-філософські концепції української національної еліти: дисертація канд. філос. наук: 09.00.03. Південноукраїнський держ. педагогічний ун-т (м. Одеса) ім. К.Д.Ушинського. Одеса, 2003. 155 с.

5. Борінштейн Е.Р. Самореалізація личности в трансформирующемся украинском обществе. Перспективы. 2005. № 3. С 102-107.

Суша Катерина Ярославівна – студентка II року навчання ОПП Початкова освіта (мова і література (англійська)) за першим (бакалаврським) рівнем факультету початкового навчання ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»,

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна** – кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського».

РОЗВИТОК ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Усі ми, будучи маленькими або ж дорослими, – мислимо. Цей процес є складовою життя кожного з нас. Навичка логічно мислити потрібна дітям у будь-якій сфері життя, і тому її починають розвивати ще змалку, а особливо – у

початковій школі. Тому, пропонуємо детальніше розглянути, що ж таке логічне мислення, і яка його роль у проведенні уроків української мови.

Логічне мислення – це здатність мислити точно й послідовно, не допускаючи протиріч у своїх міркуваннях, та вміння викривати логічні помилки. Будь-якій дитині протягом дня доводиться вирішувати не одну задачу, що вимагає від неї вміння мислити логічно, тобто вдаватися до послідовного міркування. Найпростішими логічними прийомами багато з них користуються інтуїтивно, виконуючи знайомі їм вправи. При цьому учні нерідко роблять помилки. Однак багатьох помилок можна було б уникнути, якби при розв’язуванні завдань або виконанні дій керуватися законами логіки, мислили чітко і доказово. Уміння мислити логічно – не вроджена властивість характеру, тому її можна і потрібно розвивати.

Розвиток критичного (логічного) мислення можливий за виконання наступних умов:

- 1) якщо педагог приймає різні ідеї, думки; підтримує активність учнів у процесі навчання; підтримує у них упевненість у тому, що вони не ризикують бути незрозумілими; вірить у кожного учня;
- 2) якщо учні відкриті для педагога, для розвитку педагогом і саморозвитку впевненості в собі, здатні усвідомити і зрозуміти цінність своїх ідей та думок; беруть активну участь у навчальному процесі; поважають різні думки [1].

Тому, які б інноваційні та інтерактивні технології ми не впроваджували в практику, досягти успіху можна лише зацікавивши учня на уроці, коли, ми формуємо ключові та предметні компетентності. Значущими є стратегії технології розвитку критичного мислення, оскільки дозволяють збагатити кругозір школярів, формують потребу в пізнанні та самопізнанні. А групова робота для них – дозволяє самовиразитись і самоствердитись [2, с.103].

Мислення також є творчою пізнавальною діяльністю, процесом відображення дійсності, засобом оцінки і передачі інформації, спілкування і розуміння між людьми; здатністю відображати форми і зв’язки дійсності, створювати знання в будь-яких формах. Воно може існувати не тільки в окремій людській голові у формі думки, абстрактного мислення, а й у формі логічного міркування (яке завжди існує завдяки мові, адже логічно мислити без слів, без внутрішнього монологу просто неможливо).

Тому розвиток творчих здібностей молодшого школяра – важлива і необхідна складова сучасного педагогічного процесу. Основний показник дитячих обдарувань – їх креативність, тобто здатність учня до творчого виконання поставлених перед ним завдань. Розвиваючи креативні здібності у дітей, виховуючи їх такими, що мислять нестандартно, оригінально, мають творчий підхід до життєвих проблем, суспільство отримує повноцінних громадян країни. Недарма видатний психолог Л. С. Виготський вважав розвиток творчих здібностей найважливішим питанням дитячої психології і педагогіки [2].

Кожен урок має нести в собі позитивний заряд, повинен бути насичений красою, любов’ю і радістю. Урок української мови у початкових класах не є

виключенням, а особливо – розвитку мовлення, на яких діти вчать висловлювати свої почуття, думки, будувати речення, писати перші твори.

Сучасна освітня технологія розвитку критичного (логічного) мислення на уроках української мови та літератури розв'язує задачі освітньої мотивації, інформаційної грамотності, культури письма та соціальної (життєвої) компетентності, а саме: підвищення інтересу до процесу навчання та активного сприйняття навчального матеріалу; розвиток здатності до самостійної аналітичної та оцінювальної роботи з інформацією будь-якої складності; формування навичок написання текстів різних жанрів; формування комунікативних навичок та відповідальності за знання [3].

Впровадження технології розвитку критичного (логічного) мислення на уроках української мови і літератури дозволяє:

- набуті знання використовувати шляхом трансформації на інших уроках;
- підвищується допитливість учнів, пізнання і самопізнання;
- зростає потреба у нових досягненнях (участь у творчих конкурсах);
- зростає комунікативна і організаторська спрямованість учнів (участь учнів у різноманітних позаурочних заходах, предметних тижнях, святах тощо);
- розвиваються творчі здібності учнів;
- розвивається пізнавальна активність [3, с. 7-8].

Отже, роблячи висновок із вищесказаного, можемо сказати: формування у дітей молодшого шкільного віку на уроках української мови логічного мислення, креативності та творчості – є невід'ємними складниками Нової української школи. Та розглянуті нами засади розвитку логічного мислення сприятимуть удосконаленню в учнів уміння критично мислити та самостійно вивчати, аналізувати та систематизувати знання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болдись Л. В. Розвиток креативного мислення молодших школярів на уроках української мови, 2022. URL: http://www.nzburiivka-zosh2.ks.sch.in.ua/zhittya_shkoli/metodichna_skarbnichka/rozvitok_kreativnogo_mislennya_molodshih_shkolyarivna_urokah_ukrainskoi_movi/ (дата звернення 30.05.2022).
2. Давиденко О. М. Розвиток критичного мислення на уроках мови і літератури. *Вивчаємо українську мову та літературу*, 2005. с. 1-9.
3. Пометун О. І. Технології розвитку критичного мислення учнів. Київ : Плеяда, 2006. 220 с.